

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

กัณฑ์ที่ ๑๒ ฉกษัตริย์

คำว่า “ฉ หรือ ฉะ” แปลว่า ๖ (หก) ฉกษัตริย์ จึงหมายถึง กษัตริย์ ๖ พระองค์ กัณฑ์ฉกษัตริย์ ประดับด้วยคาถา ๓๖ พระคาถา เป็นพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพลงประจำกัณฑ์คือ เพลง "ตระนอน" ประกอบกิริยานอนหลับไหล ของกษัตริย์ ๖ พระองค์ เมื่อได้ทรงพบกัน

พระชาติทรงช้างปัจจัยนาเคนทร์เป็นทัพหน้า เสด็จถึงเขาวงกตก่อน เพื่อเตรียมรับเสด็จพระเจ้ากรุงสุโขทัย เมื่อพระเจ้ากรุงสุโขทัยเสด็จถึงเขาวงกต ทรงพระดำริว่า หากเสด็จเข้าไปพร้อมกันทุกพระองค์ จะเป็นเหตุให้ทุกขโศกสาหัสจนระงับมิได้ จึงเสด็จเข้าสู่พระอารามแต่พระองค์เดียวก่อน พอทุเลาโศกลง บ้างแล้วจึงจะให้พระนางมุสดีและสองพระกุมารตามเสด็จเข้าไป แม้กระนั้น เมื่อทั้งสามพระองค์เสด็จเข้าไปในพระอาราม พระนางมัทรีซึ่งมีอาจทรงหวังได้แล้วว่า จะได้พบสองพระกุมารอีก ครั้นได้ทรงพบกัน จึงต่างกันแสวงพิโรธำพัน ทั้งเศร้าโศกและยินดีจนชุ่มพระทัยไว้มิได้ ก็สลบสิ้นสติสมปฤติ ณ ที่นั้นทั้งสามพระองค์

ฝ่ายพระเจ้ากรุงสุโขทัย พระนางมุสดีและพระเวสสันดร ทอดพระเนตรเห็นเช่นนั้น ทรงกลั้นโศก มิได้ กันแสวงแล้วสลบสิ้นสติสมปฤติไปเช่นกัน เหล่าพระสนมและข้าราชการก็ล้วนโศกคล้าย ล้มสลบตามกันไป เหตุครั้งนั้นทำให้แผ่นดินสุโขทัยทั่วพื้นพิภพ พระอินทร์เทพทรงทราบจึงทรงแก้เหตุวิกฤตที่อุบัติขึ้น ทรงบันดาลให้ฝนโบกขรพรรษตกลงมา ณ ที่นั้น กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ และผู้คนทั้งหลาย ต่างพินาศสิ้นสติโดยทั่วกัน นั้นเป็นฝนโบกขรพรรษที่เคยตกมาสมัยก่อนพุทธกาล ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเล่าโปรดพระอรหันตสาวก อันเป็นพระพุทธปรารภเรื่องพระเวสสันดร “ขบวนพยุหยาตราของพระเวสสันดร พระนางมัทรี พระชาติ และพระกัณหา กลับคืนสู่กรุงสีพี และพระเจ้ากรุงสุโขทัยทรงรับพระเวสสันดรกลับคืนพระราชวัง”

ข้อคิดจากกัณฑ์ : การให้อภัย สามารถลบรอยริ้วฉานและความบาดหมางทั้งปวง ก่อให้เกิดสันติสุขแก่ส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

เกษม บุญศรี. **ประเพณีทำบุญเนื่องในพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของคุรุสภา,
๒๕๔๔.

ธนิต อยู่โพธิ์. **ตำนานเทศน์มหาชาติ**. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๑.

พระครูวิจิตรธรรมโกศล. **กะเทาะเปลือกเวสสันดร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเซียง, ๒๕๓๖.

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ